

1. Ontstaan

In 1980 ontdekte Jos Morren in zijn Jonagold aanplant, in een top van een boom, vier bloedrode appels. Gefascineerd door dit verschijnsel, besloot hij dit zelf te onderzoeken. In 1981 entte hij met het enthout, genomen van de gewijzigde tak, twintig boompjes. Om de stabiliteit van deze verandering na te gaan, nam hij de daaropvolgende zomer al het enthout van één van de 20 eerste boompjes om hiermee bomen van de tweede generatie te maken.

In 1983 plukte hij vijf appels van de eerste generatie bomen. Deze vruchten hadden dezelfde diep-rode kleur als de oorspronkelijke mutant. Het volgende jaar oogstte hij identieke vruchten van de tweede generatie bomen. Ondertussen werden de appels ieder jaar op bewaar- en smaakqualiteit getest. Doordat Jos Morren diep overtuigd was van de kwaliteit van deze appelcultivar, besloot hij om in 1983, een aanvraag in te dienen voor "kwekersrechtelijke bescherming" onder de rasbenaming 'Jonagored'.

2. Eigenschappen en verschillen met het moederras

De MORREN'S JONAGORED® dankt zijn belangstelling in hoge mate aan zijn verwantschap met het moederras 'de Jonagold'. Toch zijn er wel degelijk grote verschillen tussen beide rassen.

a : De kleuring

De voornaamste troef van MORREN'S JONAGORED® is zijn intense vroegtijdige roodkleuring over praktisch 100 % van de oppervlakte van de schil. Daar dit ras "kleur" als eigenschap heeft, hoeven er geen kleur bevorderende ingrepen gedaan te worden. Ook het klimaat, b.v. warme dagen, koude nachten, mooi of slecht weer, heeft weinig of geen invloed op de kleuring waardoor men jaar na jaar een appel met dezelfde excellente kwaliteit kan telen.

b : De bewaring

Doordat de kleuring er reeds is voordat de rijping te ver gevorderd is, hoort MORREN'S JONAGORED® vandaag bij de best bewaarbare rassen. Hierdoor won hij in 1992 in Engeland de eerste prijs voor de best bewaarde dessertappel. Deze wedstrijd werd gejureerd door specialisten van het Onderzoekscentrum van East Malling.

c : Interne verschillen

MORREN'S JONAGORED® onderscheidt zich echter niet alleen door de kleuring van de vruchten maar tevens door de hogere penetrometer waarde (hardheid) en de hogere titreerbare zuurheid en vitamine C inhoud. De textuur van het vruchtvlees is vaster, daardoor is de appel sappiger en knapperiger. De zoet-zuur verhouding is anders waardoor hij een rijker aroma heeft.

De volgende tabel geeft de resultaten van verschillende Jonagold mutanten getest op hardheid, suikergehalte en zuurheid, gepubliceerd door het NPGF - België in 1992

("Fruiteelt & Berichten" 18-3-1994 p. 9).

Donkerrode JONAGOLD types Plukdatum 16/09	Hardheid (Kg/cm3) (Kg/cm2)	Suikergehalte (% brix)	Zuurheid (ml NaOP)
Decosta-(Jonagold De Coster®)	7.7	12.4	9.9
JONAGORED	8.0	13.1	10.7
Marnica I	7.6	12.6	10.9
Jomured	7.5	12.6	10.4
Romagold	7.5	12.4	9.9
Helderrode JONAGOLD types Plukdatum 22-25/09			
King Jonagold	7.4	13.8	9.9
Highwood	7.4	13.4	9.1
Wilmmuta vv	7.3	13.4	8.6
Novajo	7.3	12.6	9.0
Jonagold 2000	7.2	13.4	10.1
Jonica	7.0	13.4	8.8

Al deze eigenschappen worden bevestigd door verscheidene smaaktesten uitgevoerd in Nederland (1988), Duitsland (1990) en Oregon U.S.A. (1991). Hij won in Engeland de eerste prijs als beste dessertappel en in Duitsland de eerste prijs voor het beste nieuw appelras.

De smaak van de MORREN'S JONAGORED® werd praktisch unaniem door alle deelnemers aan de smaaktesten als de allerbeste bestempeld.

Typische bemerkingsen waren : **knapperig - sappig - zoet - aangenaam fris-zuur** en **smakelijk**. Hij is een uitstekende, goed verteerbare eetappel die eveneens voor de feestelijke gerechten kan gebruikt worden.

Internationaal won MORREN'S JONAGORED® de volgende prijzen :

1989/1996 : eerste prijs voor “**de fijnste dessertappel**”

gegeven voor de “**Beste Kleur, Schilkwaliteit en Fijnheid**” (GB).

1989 : eerste prijs voor “**het beste nieuw appelras**” (Duitsland).

1992 : eerste prijs voor “**de beste bewaarappel**” (GB).

1996/1998 : eerste prijs voor “**de smakelijkste appel**” (GB)

In 1989 won de MORREN'S JONAGORED® in Engeland de Eerste Prijs voor de Fijnste Dessertappel met appels in België geteeld en in 1996 won het diezelfde prijs maar dit keer met appels die in Engeland geteeld werden.

In de wedstrijd voor de Smakelijkste Appel die voor de eerste keer georganiseerd werd in 1996, won MORREN'S JONAGORED® eveneens de Eerste Prijs met appels die in Engeland geteeld werden en in 1998 won een Engelse teler opnieuw die prijs. Alle panelleden van deze wedstrijd gaven unaniem de eerste plaats aan de MORREN'S JONAGORED® ! In Duitsland won het de Eerste Prijs voor het Beste Nieuwe Appelras !

Naast al deze prijzen die de goede kwaliteit van de appel benadrukken, willen we ook het artikel “Enkele buitengewone variëteiten” (“Some outstanding varieties”) van Dr Bob Stebbins aanhalen dat gepubliceerd werd in de Good Fruit Grower. Dr Bob Stebbins vermeldt dat de JONAGORED variëteit 9613 het hoogste cijfer heeft gekregen dat ooit aan een appel is toegekend tijdens de acht testjaren, i.e. 7.7 op een schaal van 1-9. Of om het met de woorden van James K. Ballard van de Pacific Northwest Fruit Tester's Association uit te drukken die over nieuwe appel variëteiten schreef : “Een overzicht van de appel variëteiten onthult dat een echt goede variëteit slechts een keer in de tien jaar ontstaat”. Ervaring heeft aangetoond dat MORREN'S JONAGORED® zeker zo een is.

3. Evolutie

Nadat de Engelse Pomoloog L.H. Clark in november 1985 besloot dat de appelcultivar "JONAGORED" stabiel, homogeen en te onderscheiden was van elk reeds bestaand appelras ging het zeer snel. Momenteel wordt hij over de vijf wereldcontinenten geteeld of getest.

Er zijn in 25 landen plant patenten of plant kwekersrechten toegekend of zullen nog toegekend worden. Daarbij komen nog 15 andere landen waar reeds contacten gelegd zijn. In al deze landen testen en onderzoeken verschillende proeftuinen, onderzoekscentra, scholen en universiteiten deze appelcultivar.

4. Een gedetailleerd overzicht van de productie in 1998

In 1998 is de totale productie in Europa geraamd op **266.437 ton**.

* - : **België : 58.130 ton**.

Omdat de eerste bomen allemaal in België aangeplant werden, is België natuurlijk koploper. Over al de fruitregio's is hij evenredig aangeplant.

* - : **Duitsland : 54.442 ton**.

De MORREN'S JONAGORED® wordt over al de fruitregio's van Duitsland aangeplant met als absolute koploper het gebied van "Das Alten Land" of het "Nieder Elbe gebied".

* - : **Nederland : 57.405 ton**.

Wordt evenredig aangeplant over al de fruitregio's van Nederland.

* - : **Frankrijk : 45.924 ton**.

Hoofdzakelijk aangeplant in de regio Angers, dan komt evenredig verdeeld FransVlaanderen, de streek onder en boven Parijs (regio Orléans), Elzas, ook zuidelijker in kleinere hoeveelheden.

* - : **Italië : 25.389 ton**.

Hoofdzakelijk aangeplant in Süd-Tirol.

In andere Europese landen werd ongeveer **25.147 ton** geproduceerd.

Volgens hun productie grootte zijn dat :

* - : **Denemarken : 5.106 ton**.   * - : **Engeland : 4.691 ton**.

* - : **Zwitserland, Hongarije, Ierland, Polen tezamen : 14.949 ton**.

Omwillen van quarantaine maatregelen is de productie in de andere continenten later gestart, doch hier kunnen we zeggen dat het grootste aantal bomen aangeplant werd in de USA.

De volgende lijst geeft een overzicht van de productie van '94 en '98 :

	<u>Productie '94</u>	<u>Productie'98</u>
België	37.170	58.130
Nederland	33.782	57.405
Duitsland	34.083	54.442
Frankrijk	29.970	45.923
Italië	17.118	25.389
Polen	550	8.680
Denemarken	2.695	5.106
Engeland	1.905	4.691
Zwitserland	1.226	3.498
Hongarije	761	2.460
Oostenrijk	0	402
Ierland	<u>0</u>	<u>311</u>
Totaal :	159.135 Ton	266.437 Ton

Wanneer we de Eurostat en de Prognost-fruit statistieken vergelijken (Eurostat en Prognost-fruit zijn beiden officiële organisaties van de statistiek onder de bevoegdheid van de Europese Economische Gemeenschap) merken we dat het aandeel van de Jonagored in de Jonagold productie een belangrijk deel vertegenwoordigt van ongeveer 20%, dat in de volgende jaren zal stijgen tot 30%. Omwille van zijn uitstekende smaak- en bewaarkwaliteiten en de zeer positieve reacties van de fruithandel zal het aandeel van dit ras in de nabije toekomst nog verder toenemen. Met een jaarproductie van **266.437 ton** in 1998 is MORREN'S JONAGORED® reeds het 6° of 7° belangrijkste appelras in Europa.

5. CONCLUSIE

Wat begonnen is als een fantasie van de natuur, is uitgegroeid tot een waardevol nieuw appelras. De fruitteiler beschikt over een kwaliteitsappel die gemakkelijk te telen is. Morren's JONAGORED® biedt de distributeur het voordeel dat hij vlot over de toonbank gaat en bovendien een lange uitstaltijd goed verdraagt. De consument tenslotte heeft het hele jaar door een appel met van nature een warm-rode kleur, zeer sappig en knapperig vruchtvlees met een pittig en fris aroma; kortom een zeer "**SMAKELIJKE APPEL**" met topkwaliteiten.

*****

('94-'98) Het "MORREN'S JONAGORED®" appelras

Het MORREN'S JONAGORED® appelras is in 1980 ontstaan op het fruitbedrijf van Jos Morren in Halen, België en internationaal erkend als een nieuw appelras.

ZIJN VOORNAAMSTE TROEVEN ZIJN :

1- Zijn intense en vroegtijdige roodkleuring over praktisch 100 % van de oppervlakte van de schil. Weersomstandigheden (warme dagen en koude nachten, goed of slecht weer) hebben weinig of geen invloed op de kleuring, waardoor men jaar na jaar een appel met dezelfde excellente kwaliteit kan telen.

Omwille van zijn uitzonderlijke kwaliteiten is het een van de meest belangrijke appelrassen van Europa. In 1998 bedroeg de Europese productie reeds **266.437 ton**, waarbij Morren's Jonagored® het 6° of 7° belangrijkste appelras in Europa werd.

2- **De textuur van het vruchtvlees is vast, zeer sappig en knapperig.** Door zijn speciale zuur/zoetverhouding heeft hij een **aangenaam-verfrissend en rijk aroma**. Hij werd tijdens smaaktesten gehouden in de USA, Nederland en Duitsland verkozen tot best smakende appel. MORREN'S JONAGORED® heeft reeds verschillende internationale prijzen gewonnen. In Engeland won het de eerste prijs voor '**de smakelijkste appel**' en voor '**de beste dessertappel**'. In Duitsland won het de eerste prijs voor '**het beste nieuw appelras**'.

**WAT BEGONNEN IS ALS EEN FANTASIE VAN DE NATUUR IS
UITGEGROEID TOT EEN WAARDEVOL APPELRAS !**